

Trešdiena, 2011. gada 26. oktobris

**Jaunu prasmju un darba vietu programma**

P7\_TA(2011)0466

**Eiropas Parlamenta 2011. gada 26. oktobra rezolūcija par jaunu prasmju un darba vietu programmu (2011/2067(INI))**

(2013/C 131 E/10)

*Eiropas Parlaments,*

- ņemot vērā Komisijas 2010. gada 23. novembra paziņojumu „Jaunu prasmju un darba vietu programma. Eiropas ieguldījums ceļā uz pilnīgu nodarbinātību” (COM(2010)0682),
- ņemot vērā Parlamenta 2010. gada 8. septembra nostāju par priekšlikumu Padomes lēmumam par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm — stratēģijas „Eiropa 2020” integrēto pamatnostādņu II daļa <sup>(1)</sup>,
- ņemot vērā Padomes 2010. gada 21. oktobra Lēmumu 2010/707/ES par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm <sup>(2)</sup>,
- ņemot vērā Parlamenta 2010. gada 6. jūlija rezolūciju par jauniešu piekļuves darba tirgum veicināšanu un praktikanta, stažiera un mācekļa statusa nostiprināšanu <sup>(3)</sup>,
- ņemot vērā Parlamenta 2010. gada 6. jūlija rezolūciju par netipiskiem līgumiem, drošu profesionālo izaugsmi un jauniem sociālā dialoga veidiem <sup>(4)</sup>,
- ņemot vērā Parlamenta 2010. gada 7. septembra rezolūciju par darbavietu potenciāla attīstīšanu jaunai, ilgtspējīgai ekonomikai <sup>(5)</sup>,
- ņemot vērā Padomes 2010. gada 6. decembra secinājumus par nodarbinātības politiku konkurētspējīgai un vidi saudzējošai ekonomikai ar zemu zema oglekļa emisiju līmeni un efektīvu resursu izmantojumu,
- ņemot vērā Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centra (*Cedefop*) 2010. gada pētījumu „Prasmes ekoloģiskām darba vietām”,
- ņemot vērā Parlamenta 2011. gada 25. oktobra rezolūciju par darba ņēmēju mobilitātes veicināšanu Eiropas Savienībā <sup>(6)</sup>,
- ņemot vērā 2010. gada 7. decembrī pieņemto Briges komunikē par ciešāku Eiropas sadarbību profesionālās izglītības un apmācības jomā laikposmam no 2011. gada līdz 2020. gadam <sup>(7)</sup>,
- ņemot vērā publikāciju „Vidējā termiņa prognoze laikposmam līdz 2020. gadam: prasmju piedāvājums un pieprasījums Eiropā”, Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs, 2010. g. <sup>(8)</sup>,
- ņemot vērā *Cedefop* 2009. gada maija pētījumu „Prasmes Eiropas nākotnei: vajadzīgo profesionālo prasmju plānošana”,
- ņemot vērā 2010. gada 25. marta pamatlīgumu par iekļaujošiem darba tirgiem, kuru parakstījusi Eiropas Arodbiedrību konfederācija (*ETUC*), *BusinessEurope*, Eiropas Amatniecības, mazo un vidējo uzņēmumu asociācija (*Ueapme*) un Uzņēmumu ar valsts kapitāla daļu un vispārējās ekonomiskās intereses uzņēmumu Eiropas centrs (*CEEP*),

<sup>(1)</sup> OV C 308 E, 20.10.2011., 116. lpp.<sup>(2)</sup> OV L 308, 24.11.2010., 46. lpp.<sup>(3)</sup> Pieņemtie teksti, P7\_TA(2010)0262.<sup>(4)</sup> Pieņemtie teksti, P7\_TA(2010)0263.<sup>(5)</sup> OV C 308 E, 20.10.2011., 6. lpp.<sup>(6)</sup> Pieņemtie teksti, P7\_TA(2011)0455.<sup>(7)</sup> Komisijas paziņojums presei IP/10/1673.<sup>(8)</sup> *Cedefop* publikācijas, ISBN 978-92-896-0536-6.

**Trešdiena, 2011. gada 26. oktobris**

- ņemot vērā Komisijas 2010. gada 3. marta paziņojumu „Eiropa 2020: stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei” (COM(2010)2020),
  - ņemot vērā Komisijas 2011. gada 12. janvāra paziņojumu „Gada izaugsmes pētījums: ES visaptverošās reakcijas uz krīzi izveide” (COM(2011)0011) un tam pievienoto Vienotā nodarbinātības ziņojuma projektu,
  - ņemot vērā Komisijas 2011. gada 23. februāra paziņojumu „Pārskats par „Eiropas mazās uzņēmējdarbības aktu” ” (COM(2011)0078),
  - ņemot vērā Komisijas 2010. gada 9. novembra paziņojumu „Secinājumi piektajā ziņojumā par ekonomikas, sociālo un teritoriālo kohēziju — kohēzijas politikas nākotne” (COM(2010)0642),
  - ņemot vērā Komisijas dienestu darba dokumentu „Panākumi kopējo Eiropas mērķu sasniegšanā izglītības un apmācības jomā” (SEC(2011)0526),
  - ņemot vērā ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām un tās stāšanos spēkā Savienībā 2011. gada 21. janvārī saskaņā ar Padomes 2009. gada 26. novembra Lēmumu 2010/48/EK par Eiropas Kopienas secinājumiem par to, lai Eiropas Kopiena noslēgtu Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām <sup>(1)</sup>,
  - ņemot vērā Eiropas Pakalpojumu sniedzēju asociācijas personām ar invaliditāti (EASPD) ziņojumu, kurā norādīts, ka, pieaugot bezdarba līmenim Eiropā, personām ar invaliditāti kļūst grūtāk iegūt un saglabāt darbu, un ņemot vērā, ka daudzās valstīs personu ar invaliditāti bezdarba līmenis ir augstāks nekā personām bez invaliditātes,
  - ņemot vērā Komisijas 2010. gada 21. septembra paziņojumu „Sieviešu un vīriešu līdztiesības stratēģija 2010.–2015.” (COM(2010)0491),
  - ņemot vērā Padomes 2011. gada 7. marta secinājumus par Eiropas Dzimumu līdztiesības pakta laikposmam no 2011. gada līdz 2020. gadam,
  - ņemot vērā Komisijas 2008. gada 3. oktobra paziņojumu attiecībā uz Komisijas ieteikumu par tādu cilvēku aktīvu integrāciju, kuri ir atstumti no darba tirgus (COM(2008)0639), un Parlamenta 2009. gada 6. maija rezolūciju par šo paziņojumu <sup>(2)</sup>,
  - ņemot vērā Reglamenta 48. pantu,
  - ņemot vērā Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas ziņojumu un Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejas, Reģionālās attīstības komitejas, Kultūras un izglītības komitejas un Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejas atzinumus (A7-0320/2011),
- A. tā kā globālā ekonomikas krīze Eiropas Savienībā ir palielinājusi bezdarbu, kas atbilstīgi jaunākajiem Eiropas rādītājiem pašreiz sasniedz 9,5 % līmeni un ietver 22,828 miljonus cilvēku, no kuriem 19,4 % ir ilgstoši bezdarbnieki; tā kā jauniešu bezdarbs ir 20,4 % līmenī, dažās dalībvalstīs sasniedzot pat 40 % robežu;

<sup>(1)</sup> OV L 23, 27.1.2010., 35. lpp.

<sup>(2)</sup> OV C 212 E, 5.8.2010., 23. lpp.

Trešdiena, 2011. gada 26. oktobris

- B. tā kā MVU, kas ir ekonomikas izaugsmes, darba vietu radīšanas un 2020. gada mērķu sasniegšanas dzinējspēks, ekonomikas krīzes dēļ ir likvidējuši vairāk nekā 3,5 miljonus darba vietu;
- C. tā kā 2008. gada ekonomikas krīzes dēļ primārās un ražošanas nozarēs tika likvidētas vairāk darba vietu, nekā prognozēts, un tiek lēsts, ka līdz 2020. gadam tajās tiks likvidētas vēl apmēram 2,5 miljoni darba vietu;
- D. tā kā 2008. gada ekonomikas lejupslīde ietekmēja gan prasmju pieprasījumu, gan piedāvājumu nodarbinātības jomā, tādējādi strauji palielinot nedrošību par nodarbinātības izredzēm un palielinot vajadzību cilvēkiem būt labāk informētiem par nodarbinātības izredzēm darba tirgū;
- E. tā kā vairākās dalībvalstīs īstenotie taupības pasākumi notika vienlaikus ar būtisku bezdarba pieaugumu un šie pasākumi daļēji ir bezdarba pieauguma cēlonis;
- F. tā kā politikas veidotājiem ir jāaizsargā iedzīvotāji pret bezdarba risku, nodrošinot, ka darbaspēkam ir vajadzīgās prasmes, kas palielina iedzīvotāju nodarbinātības iespējas;
- G. tā kā jaunu tehnoloģiju ieviešanas un Eiropas tautsaimniecību struktūras pārmaiņu dēļ iedzīvotājiem ir radusies nepieciešamība atjaunināt un uzlabot savas prasmes darba dzīves laikā;
- H. tā kā sociālas, resursu ziņā efektīvas, ekoloģiskas un konkurētspējīgas ekonomikas veicināšana ir viens no stratēģijas „Eiropa 2020” mērķiem,
- I. tā kā tiek sagaidīts, ka pakalpojumu nozare, piemēram, pārdošana un drošības, tīrīšanas, ēdināšanas, aprūpes un individuālie pakalpojumi, laikposmā līdz 2020. gadam joprojām nodrošinās ievērojamu darba vietu skaita pieaugumu un šie pakalpojumi varētu būt visstraujāk augošā joma;
- J. tā kā lauksaimniecības pārtikas nozare atgūst globālo nozīmi, radot nepieciešamību pēc dažādām un kvalificētākām prasmēm, taču ievērojami samazinot mazkvalificētu darba vietu skaitu;
- K. tā kā, lai sasniegtu ilgtspējīgu izaugsmi un pārietu uz zemas oglekļa emisijas ekonomiku, vides aizsardzību un jaunu ekoloģisku tehnoloģiju attīstību, būs nepieciešama atbilstīgu prasmju pieejamība;
- L. tā kā nozaru tehnoloģijas pārmaiņas un jauni darba organizācijas modeļi pašsaprotami ietekmē nodarbinātības modeļus dažādās profesijās un kvalifikācijas līmeņos nepieciešamo prasmju ziņā;
- M. tā kā tautsaimniecības arvien vairāk pieprasa radošās, interaktīvās, komunikācijas un problēmrisināšanas prasmes darba vietā, bet mazkvalificētajam darbaspēkam vai darba ņēmējiem, kuri veic standarta funkcijas, draud darba zaudējums;
- N. tā kā darba ņēmējiem ar zemu izglītības un prasmju līmeni, kā arī personām no mazāk aizsargātām grupām vairāk draud darba zaudējums, nestabili darba nosacījumi un nabadzība, ja vien šiem cilvēkiem nav pienācīgas apmācību un pārkvalificēšanās iespējas, kas viņiem ļautu atbilst darba tirgus prasībām;

**Trešdiena, 2011. gada 26. oktobris**

- O. tā kā apmācības un augstākās izglītības ilgtermiņa efektivitāte ir atkarīga no daudziem aspektiem, tādiem kā kvalitatīvas izglītības pieejamība un apmācības nodrošināšana, iespēju vienlīdzība un bezšķēršļu piekļuve ikvienam, aprūpes pakalpojumu pieejamība, ilgtspējīgi valsts ieguldījumi, valsts finanšu stāvoklis un efektīva šo finanšu pārvaldība, kā arī labāka indivīdu un darba tirgus vajadzību saskaņošana;
- P. tā kā ES ir apņēmusies uzlabot izglītības līmeņus, līdz 2020. gadam panākt, ka mācības priekšlaicīgi pārtraukušo skaits ir zem 10 % līmeņa un palielināt augstākās vai līdzvērtīgas izglītības iegūšanas līmeni vismaz līdz 40 %;
- Q. tā kā sagaidāms, ka pieaugs pieprasījums pēc darba vietām, kurās nepieciešama augsta tehniskā un zinātniskā kvalifikācija, un 2020. gadā apmēram pusi no visām darba vietām aizņems darba ņēmēji ar vidēja līmeņa kvalifikāciju, savukārt salīdzinājumā ar šodienas 29 % līmeni augsta līmeņa kvalifikācija būs vajadzīga 35 % darba vietu, un tā kā ekonomikas ilgtspējībai būs vajadzīgas papildu kvalifikācijas visās profesijās un visos prasmju segmentos;
- R. tā kā migrācija gan ES iekšienē, gan uz ES un no tās, kā arī demogrāfiskās izmaiņas daudzējādā ziņā ietekmēs darba ņēmēju turpmāko skaitu un sastāvu dalībvalstīs un būtiski izmainīs prasmju pieprasījumu un piedāvājumu, jo īpaši dalībvalstīs, kurās iedzīvotāju skaits strauji sarūk vai no kurām lielā skaitā emigrē intelektuālais darbspēks;
- S. tā kā migrējošo darba ņēmēju kompetences un prasmes bieži vien netiek nedz pienācīgi atzītas, nedz optimāli izmantotas, un tā kā migrējošiem darba ņēmējiem nereti ir grūtības piekļūt darba tirgum, izglītībai un apmācībai arī tādēļ, ka viņi nepazīst savas darba un sociālās tiesības un nav iesaistījušies darba ņēmēju apvienībās; tā kā līdz ar to nozīmīgu ieguldījumu turpmāko darba tirgus vajadzību apmierināšanā var sniegt integrācijas politika, ar ko atbalsta imigrantu piekļuvi izglītībai, apmācībai un nodarbinātībai;
- T. tā kā, lai gan mikrokredīts ir būtisks mehānisms sieviešu uzņēmējdarbībai un ģimenes uzņēmumu dibināšanai, sievietes joprojām ir nepietiekami pārstāvētas uzņēmējdarbībā Eiropas Savienībā, un sieviešu īpatsvars uzņēmēju vidū ir vidēji 30 %;
- U. tā kā vairāk nekā 60 % augstskolu absolventu ir sievietes, turpretim pārāk maz sieviešu un meiteņu izvēlas zinātnes jomu un tāpēc tajā vērojama spēcīga segregācija; tā kā atšķirības starp sieviešu un vīriešu nodarbinātību IT jomā laika gaitā vairāk tiecas palielināties nekā samazināties;
- V. tā kā sievietes darba tirgū ir nelabvēlīgā situācijā un neproporcionālā pārsvarā ir to darba ņēmēju vidū, kuri strādā nepilnu darbalaiku, un iesaistītas jaunās, bieži vien nestabilās darba attiecībās, saskaroties ar šķēršļiem, ja viņas vēlas piekļūt pilnīgām sociālajām tiesībām, sociālajai aizsardzībai un pabalstiem;
- W. tā kā ilgtspējīga ekonomikas izaugsme var palielināt kvalitatīvu darba vietu skaitu un sekmēt tautsaimniecību atveseļošanu visā ES;
- X. tā kā pētniecībā, inovācijās un izglītībā, kas ir izaugsmes un dzīves apstākļu uzlabošanas stūrakmeņi, Eiropas Savienība joprojām iegulda mazāk līdzekļu nekā tās ekonomiskie partneri un konkurenti pasaulē; tā kā ir vajadzīgi lieli ieguldījumi zinātniskajā ekonomikā, tehniskajā apmācībā un profesionālajā pārkvalifikācijā;

Trešdiena, 2011. gada 26. oktobris

- Y. tā kā mērķtiecīga un pielāgota prasmju uzlabošana ir būtiska, lai palīdzētu cilvēkiem iegūt jaunas prasmes, savukārt viņi varētu gūt labumu no pārejas uz ilgtspējīgāku ekonomiku; tā kā pastāv pārliecinoši ekonomiskie argumenti par labu prasmju uzlabošanai, darba tirgus integrācijai un sociālajai iekļaušanai; tā kā ieguldījumu samazināšana prasmju uzlabošanā radīs nelabvēlīgu ilgtermiņa ietekmi,

### **Nodarbinātības politikas uzdevumi**

1. atgādina — stratēģijā „Eiropa 2020” dalībvalstis vienojās, ka līdz 2020. gadam vecuma grupā no 20 līdz 64 gadiem sieviešu un vīriešu nodarbinātība būs 75 % līmenī, un šis mērķis ir cieši saistīts ar ekonomikas izaugsmi, kā arī sociālās drošības un valsts finanšu ilgtspējību Eiropā; atgādina, ka pašlaik sieviešu nodarbinātība ir 58,2 % līmenī; uzsver, ka būtiskākie priekšnosacījumi nodarbinātības mērķu sasniegšanai ir krass jauniešu bezdarba samazinājums, palielināta sieviešu līdzdalība darba tirgū un efektīva stratēģijas prioritāro integrācijas mērķu īstenošana; uzsver, ka gandrīz visas valstu reformu programmas atpauzē gan nodarbinātības, gan nabadzības mazināšanas mērķu īstenošanā, un aicina visas ieinteresētās personas pastiprināt centienus, lai stratēģijas „Eiropa 2020” realizācija būtu veiksmīga;

2. atkārtoti norāda, ka pieci Savienības pamatmērķi ir nodarbinātības veicināšana, apstākļu uzlabošana inovācijas, pētniecības un attīstības jomā, mērķu sasniegšana klimata pārmaiņu un enerģētikas jomā, kā arī izglītības līmeņu uzlabošana un sociālās integrācijas veicināšana;

3. atgādina, ka pastāv milzīgi šķēršļi, kas būtiski apgrūtina nodarbinātības palielināšanu ES, cīņu ar strukturālo bezdarbu un jaunu darba vietu radīšanu, tādējādi sekmējot produktivitāti un veicinot lielāku konkurētspēju; uzskata, ka šīs problēmas jārisina prioritārā kārtā, papildus tam, ka tiek nodrošināta labāka darba tirgus funkcionēšana, ietverot daudzu pašreizējo darba ņēmēju prasmju līmeņu neatbilstību un nepietiekamību, kā arī zemos izglītības līmeņu rādītājus atsevišķās Eiropas valstīs salīdzinājumā ar starptautiskiem rādītājiem; uzskata, ka jaunas ilgtspējīgas ekonomikas maksimālo iespēju izmantošanā izšķiroša nozīme būs integrētai pieejai vajadzīgo prasmju attīstīšanā, un aicina Komisiju tās plānotajā paziņojumā par darba vietām jaunā ilgtspējīgā ekonomikā iekļaut šajā jautājumā izvirzītās Parlamenta prasības;

4. norāda, ka nodarbinātības līmenis un ekonomikas veikspēja ir savstarpēji stiprinoši elementi, radot īpaši augstus ekonomikas izaugsmes un kvalitatīvas nodarbinātības līmeņus; tomēr stingri iesaka dalībvalstīm ievērot stratēģijas „Eiropa 2020” integrēto pamatnostādņu kopumu nodarbinātības politikas jomā un plašās ekonomikas politikas pamatnostādnes, vienlaikus nodrošinot, ka īstenotā politika atbilst valsts, reģionālajai un vietējai situācijai un jo īpaši konkrētajiem apstākļiem katrā dalībvalstī;

5. uzsver, ka dalībvalstis joprojām ir atbildīgas par sociālās politikas galvenajiem elementiem, tādiem kā nodokļi, sociālās labklājības programmas, atsevišķi nodarbinātības noteikumi, veselības aprūpe un izglītība; uzskata par būtisku, ka sociālajā politikā tiek ņemti vērā valsts, reģionālie un vietējie apstākļi un jo īpaši apstākļi konkrētās dalībvalstīs;

6. prasa labāk koordinēt ekonomikas politiku starp dalībvalstīm, lai sekmētu ilgtspējīgu izaugsmi un darba vietu radīšanu un veicinātu efektīvu konkurenci, ņemot vērā reģionālās atšķirības visā Eiropā attiecībā uz nodarbinātības un bezdarba līmeņiem; mudina dalībvalstis ievērot budžeta disciplīnas noteikumus, lai mazinātu risku nonākt pārmērīga budžeta deficīta situācijā, un prasa īstenot efektīvu budžeta uzraudzību, vienlaikus pieļaujot valsts ieguldījumus saskaņā ar ES izaugsmes un nodarbinātības mērķiem; tomēr uzsver, cik nozīmīgi ir veikt sociālās ietekmes novērtējumu, kā prasīts Līgumā, un mudina Komisiju un dalībvalstis izvērtēt izdevumu samazinājuma sociālās izmaksas, jo īpaši izglītības un aktīva darba tirgus politikas jomā, kas varētu apdraudēt progresa panākšanu, risinot kvalificētu darba ņēmēju iztrūkumu Eiropā un saglabājot ekonomikas veikspēju;

Trešdiena, 2011. gada 26. oktobris

7. atbalsta stratēģijā „Eiropa 2020” iekļauto Komisijas pamatiniciatīvu, kas ir kā satvars, ar ko sekmēt konkurētspēju un nodarbinātību un panākt virzību uz ilgtspējīgu, viedāku un integrētāku ekonomiku; uzsver reģionālā mēroga nozīmi programmas īstenošanā; aicina Komisiju izpildīt pamatiniciatīvā iekļautās nodarbinātības un prasmju prioritārās darbības, pienācīgu uzmanību veltot gan darba pieprasījumam, gan piedāvājumam uz zināšanām balstītas, ilgtspējīgas un integrētas ekonomikas kontekstā;

8. uzskata, ka jaunu prasmju un darba vietu programma ir jāskata kopā ar ES pētniecības pamatprogrammu un ka abu sinerģija var veicināt izaugsmi un darba vietu izveidi;

9. uzsver, ka jaunākās ekonomikas un darba tirgus tendences apvienojumā ar tādiem nākotnes uzdevumiem kā demogrāfiskās izmaiņas un pāreja uz ilgtspējīgu ekonomiku prasa īstenot labākas nodarbinātības, izglītības un darba organizācijas stratēģijas, ar kurām uzlabot ES konkurētspēju un darba un dzīves apstākļus un radīt jaunas darba vietas, un līdz ar to veicināt progresīvu izaugsmi, apvienojot pilnīgu nodarbinātību un labklājību, kā arī ilgtspējīgu ražošanu un noturīgus dzīvesveida modeļus; šajā saistībā uzsver, cik būtiski ir visu vecumu grupām nodrošināt vispārēju piekļuvi mūžizglītības, kvalifikācijas un prasmju iegūšanai; uzsver, ka pastāv ekonomiski argumenti par labu prasmju uzlabošanai, darba tirgus integrācijai, sociālajai iekļaušanai, efektīvai diskriminācijas apkarošanai un labākai visu darba ņēmēju spēju izmantošanai; atgādina, ka darba un privātās dzīves saskaņošana, izglītība un cilvēkkapitāla uzlabošana indivīdiem sniedz arī ar ekonomiku nesaistītus ieguvumus;

10. uzsver, ka valstu elastdrošības pasākumi ir jāpārskata, ņemot vērā jauno sociālekonomisko situāciju, vajadzības gadījumā tie ir jānostiprina un jāpielāgo katras dalībvalsts konkrētajām vajadzībām, lai tādējādi nodrošinātu elastīgu, integrējošu un aktīvu darba tirgu, ikvienam pieejamas efektīvas apmācības un pienācīgas sociālās drošības sistēmas; aicina dalībvalstis, veicot darba tirgus reformas, nostiprināt tādu sociālo aizsardzību un aizsardzību no bezdarba, kas izskaustu nabadzību, kā arī uzlabot valstu nodarbinātības dienestu kvalitāti; uzsver, ka elastdrošība nav jāuztver kā universāls risinājums;

11. uzsver, cik nozīmīga ir informālā izglītība un prasmju apguve, ko var panākt ar paaudžu sadarbību, kad jaunieši pieredzējušu, vecāku darbinieku vadībā var apgūt jaunas prasmes;

12. pauz nožēlu, ka daudziem darba ņēmējiem darba un ģimenes dzīves saskaņošana vēl aizvien ir grūts uzdevums; aicina dalībvalstis visiem vecākiem un jo īpaši sievietēm, vienvecāka ģimenēm, mazāk aizsargātiem cilvēkiem vai cilvēkiem ar invaliditāti sniegt iespējas integrēties ne tikai profesionālajā dzīvē, bet arī mūžizglītības procesos; uzsver — priekšnosacījums ir tāds, ka darba un apmācību iespēju organizēšana ir jāsavieno ar vecāku pienākumiem, bērnu aprūpes struktūrām ir jābūt efektīvākām un pieejamām un ka vecākiem ir jāsaņem pienācīgs atbalsts; turklāt aicina dalībvalstis īstenot tādu politiku un programmas, ar ko atbalsta aprūpi ģimenē;

13. uzskata, ka ir ieteicams radīt apstākļus, kas veicina tāldarbu, ja vien šāda kārtība var sekmēt pienācīgu darba un personīgās dzīves saskaņošanu;

## **Rīcība**

### *Kvalificēta darbaspēka pieejamības nodrošināšana*

14. atzinīgi vērtē Eiropas Nodarbinātības novērošanas punkta izveidi un Komisijas iniciatīvas, ar kurām izveido ES prasmju apskatu un reformē Eiropas Nodarbinātības dienestu tīklu *EURES*, lai darba meklētājiem uzlabotu pārredzamību un piekļuvi un sekmētu nodarbinātības mobilitāti ES; uzsver *EURES* vadošo nozīmi mobilo darba ņēmēju un darba meklētāju konsultēšanā par viņu tiesībām un līdz ar to īstena iekšējā tirgus nodrošināšanā un atzinīgi vērtē izmēģinājuma projekta „Tava pirmā *EURES* darba vieta” sākšanu, kura mērķauditorija ir gados jauni darba meklētāji 27 ES dalībvalstīs; tāpēc uzsver *EURES* nozīmi pārrobežu reģionos un uzskata, ka pārrobežu partnerībām ir jāsniedz nepieciešamie līdzekļi, lai tās spētu risināt Eiropas darba tirgus uzdevumus;

Trešdiena, 2011. gada 26. oktobris

15. uzsver, cik būtiski ir palielināt līdzdalību mūžizglītībā, jo īpaši profesionālajā izglītībā un apmācībā, lai sniegtu nodarbinātības iespējas, atjauninātu darbaspēka prasmes un nostiprinātu konkurētspēju; norāda, ka ir jāpalielina arī tālākizglītībā iesaistīto cilvēku skaits, lai vecāki ļaudis ar augstāku kvalifikāciju varētu atrast un veikt sev piemērotu darbu; šajā ziņā uzskata, ka jānodrošina stimuli gan darba ņēmējiem, gan devējiem, īpašu uzmanību veltot MVU; uzskata arī, ka ir jāisteno vērienīgākas mūžizglītības stratēģijas un ka profesionālās izglītības un apmācības sistēmas ir jāpielāgo darba tirgus strauji mainīgajām vajadzībām, tehnoloģijas attīstībai un jaunām pieejām darba organizēšanā;

16. pauž nožēlu, ka krīzes laikā dalībvalstis ir samazinājušas izglītības un apmācības budžetus, un mudina Komisiju un dalībvalstis ieguldīt vairāk līdzekļu izglītības un apmācības sistēmās;

17. prasa nodrošināt labāku nākotnē pieprasīto prasmju uzraudzību Eiropā attiecībā uz katru profesionālo sektoru un katru kvalifikācijas līmeni un prasa iegūto informāciju tūlītēji transponēt dalībvalstu izglītības, mūžizglītības un citās attiecīgajās politikas jomās; uzsver, cik būtiski ir sekmēt darba vietu un profesionālās izaugsmes pievilcību jauniešu acīs un ka jaunieši jo īpaši ir pastāvīgi jāinformē par darba tirgus tendencēm, lai viņi varētu pievērsties to prasmju attīstīšanai, kas patiešām ir nepieciešamas; uzskata, ka „zināšanu apvienības”, kurās apvienojas uzņēmumi, sociālie partneri un izglītības iestādes, būtu noderīgs instruments trūkstošo inovāciju un prasmju problēmas risināšanai, sniedzot būtisku ieguldījumu ekonomikas un visas sabiedrības interešu veicināšanā, īpaši ņemot vērā tādas izšķirīgus uzdevumus kā pilnīgas nodarbinātības sasniegšana, nabadzības izskaušana, sociālā integrācija un noturīga ekonomiskā izaugsme globālajā ekonomikā;

18. uzsver, cik būtiska ir agrīna vajadzīgo prasmju apzināšana, ietverot vismaz desmit gadu laikposmu, un aicina dalībvalstis un vajadzības gadījumā arī reģionus izveidot nodarbinātības uzraudzības centrus, galveno uzmanību pievēršot nākotnes vajadzībām; turklāt uzsver, cik būtiski ir izstrādāt uzticamākas sistēmas, kas ES un dalībvalstīs ļautu sagatavoties nākotnes prasmju vajadzībām un prasmju iztrūkumam, kā arī uzsver, cik būtiski ir turpināt ieguldījumus prasmju atjaunināšanā un kvalifikāciju labākā atbilstmē darba vietu prasībām; atkārtoti norāda, ka ir jānodrošina sabiedrības piekļuve kvalitatīvai informācijai, un šajā sakarībā aicina apmainīties ar pieredzi un labāko praksi; lai to panāktu, uzsver, ka efektīvāk ir jāsadarbomas izglītības un apmācības sniedzējiem, ietverot gan universitātes un pētniecības centrus, gan arī valsts nodarbinātības dienestus, sociālos partnerus, uzņēmumus un darba devējus;

19. uzsver, ka ir jāuzlabo to profesiju un darba vietu labais tēls un pievilcība, kurās trūkst darba tirgus vajadzībām nepieciešamā darbaspēka;

20. aicina Komisiju vairāk popularizēt un finansiāli atbalstīt programmu *Leonardo da Vinci*, kas cilvēkiem palīdz gūt jaunas prasmes, zināšanas un kvalifikācijas un kopumā padara pievilcīgāku profesionālo izglītību; turklāt norāda, ka apmācība darba vietā ir īpaši svarīga, un aicina atbalstīt valstu shēmas, kas veicina šāda veida profesionālās izaugsmes attīstības iespējas;

21. norāda, ka apakšprogrammas *Erasmus* izpildes līmenis ir gandrīz 100 %; atgādina — ir dokumentēti pierādīti, ka *Erasmus* ievērojami atvieglo studijas ārzemēs un sniedz studentiem daudzpusīgākas iemaņas, un kas savukārt ievērojami uzlabo šajā programmā piedalījušos studentu nodarbinātības izredzes un līdz ar to būtiski veicina Eiropas konkurētspēju;

22. uzsver, cik nozīmīga ir kvalitatīva valsts izglītības sistēma, kas ir brīvi un ar vienlīdzīgiem nosacījumiem pieejama ikvienam;



Trešdiena, 2011. gada 26. oktobris

23. uzskata, ka ir svarīgi radīt apstākļus ciešai sadarbībai starp pētniecības institūtiem un ražotājiem un mudināt ražošanas uzņēmumus ieguldīt pētniecībā un izstrādē, kā arī atbalstīt šādu ieguldījumu veikšanu; atgādina, ka augstskolām un mācību iestādēm ir būtiska nozīme dalībvalstu reģionālajā ekonomikā un ka tās ir unikālas vietas, kurās saskaras inovācija, izglītība un pētniecība, kā rezultātā un var notikt jaunu darba vietu radīšana, uzņēmējdarbības un citu prasmju attīstība un nodarbinātības iespēju paplašināšanās; šajā ziņā atzīst augstskolu un uzņēmumu dialoga nozīmi; aicina vietējās un reģionālās varas iestādes popularizēt Eiropas vides vadības un audita sistēmu (EMAS) un mudināt visas ekonomikas nozares censties panākt reģistrēšanu EMAS;

24. aicina Komisiju saistībā ar Jaunu prasmju un darba vietu programmu arī turpmāk veicināt Eiropas mēroga nozaru padomju nodarbinātības un prasmju jautājumos izveidi, kam jāklūst par atbalsta centru dalībvalstu un reģionu apkopotās informācijas vākšanai un apmaiņai ar to nolūkā sniegt atbalstu visu iesaistīto pušu centieni saskaņošanā, kā arī šādas padomes būtu līdzeklis, ar ko atbalstīt sociālā dialoga pasākumus;

25. uzskata, ka ir būtiski ievērojami palielināt ieguldījumus izglītībā, pētniecībā un inovācijā, un līdz ar to uzskata, ka nolūkā iedrošināt dalībvalstis veikt šos ieguldījumus īpaša uzmanība ir jāpievērš valsts izdevumiem izglītībā, pētniecībā un inovācijā pēc tam, kad ir izvērtēti dalībvalstu vidēja termiņa budžeta mērķi;

26. norāda, ka tāpēc pienācīgi ir jāatbalsta tādi instrumenti kā apsekojumi par darba vietu un profesiju raksturlielumiem, kas nepieciešami dažādās nozarēs, — šie apsekojumi jāveic, pamatojoties uz sociālo partnerību;

27. aicina Eiropas sociālā dialoga komitejas iesaistīties pašreizējās apmācību sistēmas pielāgošanā tagadējam un turpmākam pieprasījumam, izveidojot ceļvedi, kurā izklāstīti skaidri mērķi un norādes attīstības uzraudzībai;

28. uzsver nepieciešamību iesaistīt darbiniekus izglītības iestāžu uzraudzībā un kursu, apmācības metožu, prakses, novērtēšanas un kvalifikācijas aspektu izstrādē; uzsver, ka ir svarīgi radīt stimulus tiem darba devējiem, kuri piedāvā apmācīt mazkvalificētus un nekvalificētus cilvēkus un tādējādi sniedz iespēju gūt praktisku pieredzi tieši darbavietā;

29. pauz nožēlu, ka Eiropas Savienībā vēl aizvien ir liels mācības priekšlaicīgi pārtraukušo skaits; norāda — samazinot mācības priekšlaicīgi pārtraukušo skaitu tikai par 1 %, par apmēram 500 000 varētu palielināties potenciālo darba ņēmēju skaits; tāpēc aicina dalībvalstis, pamatojoties uz kvalitatīvu, modernu izglītību un profesionālo apmācību, īstenot efektīvāku politiku, ar ko novērst mācību priekšlaicīgu pārtraukšanu un likvidēt atlikušos šķēršļus izglītībā, piedāvāt mācīšanās un apmācības alternatīvas un pārkvalificēšanās iespējas apmācāmajiem ar mācīšanās grūtībām vai invaliditāti un veidot efektīvu saikni starp sākotnējo apmācību un uzņēmējdarbības vidi; uzsver, cik nozīmīga ir agrīnā izglītība, lai cilvēkiem attīstītu ne tikai turpmākās funkcionālās prasmes, bet arī spēju turpmāk mācīties, specializēties un attīstīties, un prasa izstrādāt saskaņotu, visaptverošu, ilgtermiņa pieeju agrīnajai pirmsskolas izglītībai un aprūpei, kā tas ierosināts attiecīgajā Komisijas paziņojumā;

30. pauz nožēlu, ka daudzi darbaspējīgi cilvēki ar invaliditāti nav integrēti darba tirgū, un aicina dalībvalstis īstenot tādu politiku, kas cilvēkiem ar invaliditāti piedāvā alternatīvas attiecībā uz izglītību, apmācību un nodarbinātību;

31. aicina dalībvalstis atbalstīt valsts finansētas un pienācīgi regulētas sākotnējās izglītības iestādes, kas ietver sākumskolas, pamatzglītības un vidējās izglītības iestādes, profesionālo apmācību un augstāko izglītību, nodrošinot, ka tajās strādā kvalificēti un labi izglītoti mācītāji un palīgpersonāls, kuriem piedāvā labu atalgojumu un darba nosacījumus;

32. uzsver, cik nozīmīga ir valsts izglītības sistēmas, kuras ir pieejamas visiem un ar kurām tiek veicināta iespēju vienlīdzība visiem;



Trešdiena, 2011. gada 26. oktobris

33. atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu atbalstīt Eiropas izcilības centrus saistībā ar nākotnes darba vietām paredzētām jaunām akadēmiskām specializācijām un uzlabot jauniešu mobilitāti šajā jomā; uzsver, cik būtiski ir radīt vajadzīgos apstākļus inovatīvu uzņēmumu kopu izveidei, kas var būt izšķirošs pamudinājums vietējās ekonomikas attīstībai un var radīt jaunas darba vietas reģionos; uzskata — tā kā ekonomikas pārstrukturēšanas temps pieaug, nepieciešamie priekšnosacījumi ilgtspējīgai izaugsmei ir prasmīgs darbspēks, vadības kompetence, inovācijas, zinātne, tehnoloģijas un ar ekoloģiju saistītas darba vietas;

34. mudina dalībvalstis visos izglītības sistēmu līmeņos integrēt IKT prasmes, digitālās prasmes, uzņēmējdarbību un transversālās pamatkompetences, piemēram, saziņa svešvalodās un personības izaugsmes un attīstības kompetences, aktīvu pilsoniskumu, radošumu, kultūras zināšanas un starpkultūru izpratni, kā arī pamatkompetences, kas saistītas ar vidi, klimata pārmaiņām un ilgtspējīgu attīstību; šajā sakarībā uzsver gan specializēto, gan vispārīgo prasmju veicināšanas un atzīšanas nozīmi iedzīvotāju nodarbinātības iespēju uzlabošanā; norāda, ka ir lietderīgi spēt sazināties svešvalodās, un atbalsta valodu mācīšanu un valodu apmācības attīstību;

35. uzsver, ka ir vajadzīga uz inovāciju orientēta izglītība; uzsver, ka ir jāveicina neshematiskā un abstraktā domāšana, kā arī tehniskā izglītība, kas vajadzīga, lai nodrošinātu atbilstību vajadzībām nākotnē;

36. uzsver, ka ir jācenšas nodrošināt, lai visi bērni jau agrā bērnībā apgūtu IT pamatprasmes, ka tāpēc IT ir jāiekļauj pamatskolu izglītības programmās un ka Eiropas iedzīvotājiem ir jābūt lētai un vienkāršai piekļuvei internetam;

37. ņemot vērā aplēses, ka līdz 2015. gadam trūks aptuveni 384 000 līdz 700 000 IT speciālistu, savukārt veselības aprūpes nozarē trūks aptuveni miljons speciālistu, kā arī miljons pētnieku, aicina Komisiju un dalībvalstis veikt pasākumus, lai nodrošinātu vajadzīgo kvalificēto cilvēkresursu līmeni šajās jomās;

38. norāda, ka izglītības internacionalizācijai ir sociāla, kultūras un ekonomiska nozīme, un tādēļ mudina Komisiju veicināt pētnieku, studentu, zinātnieku un pasniedzēju starptautisko mobilitāti gan ES iekšienē, gan ārpus tās;

39. pauž bažas, ka augsti kvalificēti speciālisti strādā viņu spējām neatbilstošu vai nekvalificētu darbu, tādējādi šķērddēļot ES intelektuālo potenciālu;

40. mudina dalībvalstis izstrādāt apmācības programmas skolotājiem, kuras viņiem būtu pamats, kas ļauj labāk pielāgoties pārmaiņām darba tirgū un visos izglītības līmeņos attīstīt atbilstošas prasmes;

41. mudina dalībvalstis veicināt apmācību darba vietā, ietverot duālu izglītības/apmācības sistēmu, ar ko jauniesus jau agrīnā posmā iepazīstinātu ar darba tirgu, kā arī mudina veicināt kvalitatīvu stažēšanās prakses sistēmu, kas pēc iespējas lielākā mērā ļautu iegūt stabilu darbu; turklāt aicina attiecīgās ieinteresētās personas nodrošināt, ka stažēšanās un prakses notiek profesionālu apmācītāju uzraudzībā, ka tiek iegūtas reālas prasmes un pieredze, kas atbilst darba tirgus vajadzībām, un tiek radītas jaunas darba vietas; aicina dalībvalstis noteikt prakses minimālos standartus attiecībā uz apmaksu un sociālajām tiesībām un stažēšanās jomā prasa ieviest Eiropas kvalitātes sistēmu, paredzot pienācīgus darba apstākļus un noteikumus, kas novērstu praktiku izmantošanu nolūkā aizstāt regulāru darbu;

Trešdiena, 2011. gada 26. oktobris

42. aicina Komisiju un dalībvalstis nostiprināt apmaiņu ar pieredzi tādas politikas jomā, kas balstīta uz pierādījumiem, attiecas uz pāreju no izglītības un apmācības uz darbu un mācību mobilitāti un kas veicina jauniešu prasmju pilnveidi un nodarbinātības iespējas;

43. mudina Komisiju nākamajā likumdošanas iniciatīvā par profesionālajām kvalifikācijām nostiprināt diplomu un kvalifikāciju savstarpējo atzīšanu un ieviest mehānismu paātrinātai kompetenču un prasmju savstarpējai atzīšanai, ietverot prasmes, kas iegūtas informālā un neformālā apmācībā, kā arī šos atzīšanas mehānismus attiecināt arī uz darba ņēmējiem no trešām valstīm; uzskata, ka šāda mehānisma pamatā ir jābūt atbilstīgai Eiropas sistēmai, tādai kā Eiropas kvalifikāciju sistēma (EQF) un Eiropas Kredītpunktu sistēma profesionālajai izglītībai un apmācībai (ECVET);

44. aicina valstu statistikas dienestus izstrādāt atbilstīgus rādītājus, pēc kuriem novērtēt prasmes un attiecīgo valstu izglītības sistēmas dažādo līmeņu kvalitāti;

45. uzskata, ka Ārējās darbības dienestiem (EAS), īpaši ES delegācijām trešās valstīs, varētu būt liela nozīme informācijas sniegšanā par Eiropā nepieciešamajām prasmēm un pieejamajām darba vietām, kā arī tās varētu iesaistīties procedūrās, kuras jāiziet pirms ierašanās Eiropā;

46. norāda, ka demogrāfisko pārmaiņu rezultātā ir liels daudzums gados vecāku brīvprātīgo, kas mūsu sabiedrībā ir milzīgs, pagaidām neizmantots resurss; aicina Komisiju veicināt gados vecāku brīvprātīgo iespējas un izstrādāt programmu „Seniori darbībā”, kas būtu paredzēta gados vecākiem iedzīvotājiem ar bagātu pieredzi, kuri arvien lielākā skaitā vēlas iesaistīties brīvprātīgo darbā, un šādu programmu varētu īstenot paralēli programmai „Jaunatne darbībā” un to papildināt, kā arī aicina veicināt īpašas brīvprātīgā darba un darbaudzināšanas programmas, kurās sadarbotos dažādu paaudžu pārstāvjus;

47. uzskata, ka, ņemot vērā stratēģiju attiecībā uz aktīva dzīvesveida paildzināšanu, par maz tiek darīts, lai palīdzētu gados vecākiem cilvēkiem apgūt IT prasmes, kā arī mudina Komisiju un dalībvalstis izstrādāt plaša mēroga izglītības programmas šai vecuma grupai;

48. uzsver, ka ir jāsaglabā tradicionālā amatniecība un ar to saistītās prasmes un jāizstrādā stratēģijas amatnieku izstrādājumu tirgotājiem, lai saglabātu amatniecības sektora kultūras identitāti; šajā sakarībā vērš uzmanību uz to, ka ir svarīgi atbalstīt jaunu amatnieku un amatnieču ar darbu saistītu profesionālo apmācību un mobilitāti; norāda, ka prakses veicināšana kā līdzeklis jauniešu iekļaušanai šajā nozarē varētu būt aktīva un sekmēšanas vērtā politika, un šajā saistībā aicina dalībvalstis atbilstīgi rīkoties; uzsver humanitāro zinātņu nozīmi pagātnes izpētē un kultūras identitāšu labākā saglabāšanā;

#### *Darbspēka pieprasījuma un darba vietu izveides sekmēšana*

49. vērš uzmanību uz to, ka mazie un vidējie uzņēmumi ir nozīmīga Eiropas ekonomikas daļa gan to lielā skaita dēļ, gan tāpēc, ka tiem ir stratēģiska nozīme bezdarba izskausnā; atgādina, ka MVU Eiropas Savienībā nodrošina 85 % darba vietu un 58 % no visas Savienībā radītās pievienotās vērtības; mudina visas attiecīgās ieinteresētās personas atcelt visus pasākumus, kas var apgrūtināt uzņēmumu izveidi un to brīvu pārvietošanu; aicina dalībvalstis un Komisiju sekmēt mazo un vidējo uzņēmumu izveidi un stimulēt to izaugsmi, īpašu uzmanību pievēršot uzņēmējām, nodrošināt labvēlīgu normatīvo un fiskālo vidi, atvieglināt piekļuvi tirgum, novērst šķēršļus pieņemšanai darbā, līdz minimumam samazināt birokrātijas līmeni un uzlabot piekļuvi finansējumam;

Trešdiena, 2011. gada 26. oktobris

50. uzskata, ka nodarbinātības paaugstināšanai ir nepieciešama mērķtiecīgāka inovācijas izmantošana un konkurētspējīgāks rūpnieciskais pamats; uzskata, ka ir jāveicina jauniešu nodarbinātību, uz pētniecību un izstrādi pamatoti uzņēmējdarbības modeļi un īpaši stimuli plašāka darba meklētāju spektra pieņemšanai darbā;

51. atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu nākotnē ieviest vienkāršotu procedūru, ar ko uzņēmumu darbiniekiem, kuri ir trešās valsts valstspiederīgie, izsniedz visā ES derīgu termiņuzturēšanās atļauju;

52. aicina Komisiju un dalībvalstis palielināt ieguldījumus darba vietu radīšanā un sekmēt uzņēmējdarbību, jaunu uzņēmumu dibināšanu un pašnodarbinātību, lai radītu darba iespējas un samazinātu sociālo atstumtību; uzskata, ka atbilstīga vide un stimuli uzņēmējdarbības attīstībai, kā arī atbalsts jaunu tehnoloģiju ieviešanai ir nozīmīgi kritēriji, taču ar tiem nepietiek Eiropas tautsaimniecību attīstībai; tāpēc uzsver, ka lielāka uzmanība ir jāpievērš tam, lai dažādos izglītības līmeņos veicinātu ievirzi uzņēmējdarbībā un attīstītu tajā nepieciešamās prasmes, audzinātu jaunos uzņēmējus un apmācītu MVU personālu efektīvā prasmju izkopšanā; uzsver Eiropas Tehnoloģiju institūta un EIB nozīmi — jo īpaši programmu *Jasmine* un *Jeremie* nozīmi — uzņēmumu izveides sekmēšanā un attīstībā un MVU vajadzīgā atbalsta sniegšanā;

53. aicina Komisiju ievērot principu „vispirms domāt par mazajiem uzņēmumiem” un ņemt vērā MVU vajadzības, izstrādājot tiesību aktus nodarbinātības jomā;

54. uzsver brīva un gudri reglamentēta interneta nozīmi jauno uzņēmēju un darbavietu radītāju darbībā; uzskata, ka interneta lietotāju uzticēšanās sistēmai un uzskatam, ka tās integritāte netiks apdraudēta, ir ļoti svarīga jaunu interneta uzņēmējdarbības modeļu izveidei;

55. norāda, ka Eiropas Savienībā ir par maz pētniecības un attīstības jomā intensīvi strādājošu inovatīvu uzņēmumu un ka būtiskais prasmju trūkums inovāciju un digitālo prasmju jomā nozīmē to, ka MVU nevar pieņemt inovatīvus viedas uzņēmējdarbības modeļus un jaunas tehnoloģijas;

56. mudina Komisiju un dalībvalstis turpināt sadarbību, lai izveidotu integrētu un konkurētspējīgu riska kapitāla tirgu, kam ir izšķiroša nozīme inovatīvu MVU izveidē un izaugsmē;

57. uzskata, ka ir jāpabeidz bezšķēršļu un konkurētspējīga vienotā tirgus izveide, lai veicinātu darba ņēmēju brīvu pārvietošanos; turklāt uzskata, ka vienotā tirgus izveides pabeigšana ir cieši jāsaista ar tādu darba likumdošanu, kas rada līdzvērtīgus konkurences apstākļus, stingru saskaņošanu sociālās drošības jomā un darba ņēmējiem ļauj saglabāt, turpināt saņemt vai pārvest iegūtās tiesības pāri robežām, jo īpaši pensiju jomā; šajā sakarībā aicina Komisiju un dalībvalstis cieši sadarboties ar sociālajiem partneriem, lai likvidētu šķēršļus studentu un darba ņēmēju mobilitātei, un mudina apmainīties ar paraugpraksi un pieredzi šajā jomā, lai novērtētu to, kā attīstās iekšējais tirgus algotu darbinieku sociālās drošības ziņā, ņemot vērā atalgojumu un darba apstākļus uzņēmējvalstī; šajā saistībā uzsver, ka ir jānovērš atalgojuma dempings;

58. stingri nosoda nedeklarētu darbu, kas apdraud gan sabiedrību kopumā, gan darba ņēmējus; aicina dalībvalstis veikt regulāras un biežākas pārbaudes, noteikt atbilstīgus sodus un sākt informatīvas kampaņas, lai palielinātu izpratni par darba ņēmēju tiesībām un par trūkumiem, ar kādiem ilgtermiņā nākas saskarties darba ņēmējiem, kuri nodarbināti ēnu ekonomikā; turklāt aicina dalībvalstis preventīvus pasākumus un sankcijas īstenot vienlaikus ar stimuliem, kuru mērķis ir novērst stāšanos nedeklarētā darbā un nedeklarētu darbu pārvērst standarta nodarbinātībā;

Trešdiena, 2011. gada 26. oktobris

59. uzskata, ka veselības aprūpes nozarei ir izšķiroša nozīme stratēģijas „Eiropa 2020” mērķu sasniegšanā; turklāt uzskata, ka demogrāfisko pārmaiņu dēļ veselības un sociālās aprūpes nozare ir nodarbinātības avots, kura nozīme nākotnē pieaugs, un tā ir viena no galvenajām sociālās integrācijas veicinātājām; aicina attīstīt aprūpes nozari, lai nodrošinātu reālās vajadzības un kvalitatīvus un pieejamus aprūpes pakalpojumus visiem, kā arī labus darba un atalgojuma nosacījumus, lai novērstu nedeklarētu darbu; aicina Komisiju atbalstīt SDO konvenciju, kas papildināta ar ieteikumu par māsasaimniecībā nodarbinātām personām nolūkā uzlabot darba apstākļus darba ņēmējiem šajā nozarē; aicina Komisiju papildus citiem piemērotiem un ilgtspējīgiem risinājumiem, kas sekmē patstāvīgu dzīvesveidu, sākt pētījumu par klientu mājās nodarbinātājiem aprūpētājiem, lai noskaidrotu, vai ES tiesību akti šīs kategorijas darba ņēmējiem nodrošina pietiekamu sociālo aizsardzību;

60. uzsver, ka sociālie, veselības aprūpes un izglītības pakalpojumi var radīt jaunas darba vietas, un aicina veikt apjomīgu un ilgtspējīgu ieguldījumu šajos svarīgajos pakalpojumos un infrastruktūrās, kā arī nodrošināt pienācīgu darba apstākļu, lai veicinātu kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu; gaida Komisijas rīcības plānu, ar ko novērst darba ņēmēju trūkumu veselības aprūpes nozarē;

61. aicina Komisiju, dalībvalstis, sociālos partnerus un citas ieinteresētās personas nodrošināt, ka nolūkā radīt darba vietas, tostarp sociālās ekonomikas jomā, efektīvi tiek izmantoti ES fondi, piemēram, ESF, ERAF un Kohēzijas fonds un tādi mehānismi kā mikrofinansēšanas instruments; uzsver priekšrocības, kādas ir struktūrfondu ieguldījumu novirzīšanai izglītībai un apmācībai nozarēs ar tehnoloģiski augstu pievienoto vērtību un nozarēs, kas ir īpaši nozīmīgas, veicinot pāreju uz ilgtspējīgākiem izaugsmes modeļiem; aicina īpašu uzmanību pievērst tām dalībvalstīm, kurās ir augsts bezdarba līmenis un vidējie ikmēneša ienākumi zem nabadzības sliekšņa;

62. uzsver, ka ir svarīga sinerģija starp dažādiem Eiropas fondiem un ka ir būtiski pielietot decentralizētu pieeju, šos fondus izmantojot, lai reaģētu uz darba tirgus prasībām; uzskata, ka ir arī atbilstīgi jāstimulē privātpersonu un uzņēmēju ieguldījumi apmācībā; šajā sakarībā uzsver nozīmi, kāda ir kohēzijas politikas ieguldījumam pamatiniciatīvā „Resursu ziņā efektīva Eiropa”, un aicina apsvērt tās potenciālu attiecībā uz ilgtspējīgu izaugsmi;

63. atzīst, ka ir jāpaaugstina kohēzijas politikas instrumentu — tostarp ESF — efektivitāte, finanšu līdzekļus piesaistot mazākam skaitam prioritāru jautājumu, uzlabojot institucionālajām reformām nepieciešamos apstākļus, nostiprinot partnerības principu, nosakot skaidrus un izmēramus mērķus un starp Komisiju un dalībvalstīm noslēdzot attīstības un partnerības ieguldījumu nolīgumus;

64. aicina Komisiju pārskatīt pašreizējo ES tiešā atbalsta shēmu uzņēmumiem tiesisko regulējumu un analizēt iespēju visvairāk atbalstīt darba vietu radīšanu uzņēmumos, darbinieku prasmju attīstīšanu un turpmākas apmācības īstenošanu;

#### *Darba tirgus funkcionēšanas uzlabošana*

65. atzīmē, ka elastdrošības politika ir jaunu prasmju un darba vietu programmas centrālais elements, un piekrīt Komisijas vērtējumam, ka krīze ir bijis nopietns pārbaudījums valstu elastdrošības pasākumiem, ietverot pasākumus, ar kuriem darba tirgos tika ieviesti ārējie elastības pasākumi, pietiekami nenostiprinot sociālās drošības sistēmas; tomēr uzsver, ka ir jāveic darba tirgus reformas, neapdraudot veiksmīgu elastdrošības politiku, kuras pamatā ir valstu valdību un sociālo partneru vienprātība un savstarpēja uzticēšanās; uzsver, ka elastdrošības politika ir jāpielāgo sociālajiem apstākļiem un valsts darba tirgus specifiskajai struktūrai, kā arī darba devēju un darba ņēmēju interesēm;

Trešdiena, 2011. gada 26. oktobris

66. tomēr uzsver, ka elastdrošība vien nespēj novērst krīzes sekas, un aicina Komisiju, dalībvalstis un sociālos partnerus veikt nepieciešamās darba tirgus reformas, īpašu uzmanību pievēršot mazaizsargātu un nelabvēlīgā situācijā nonākušu darba ņēmēju integrācijai darba tirgū; šajā ziņā iesaka izmantot augšupēju pieeju, kas veicinātu dialogu un visu politisko un sociālo vadības līmeņu iesaistīšanu;

67. uzskata, ka sociālo un ekonomisko pārmaiņu laikā četri elastdrošības pīlāri — elastīgas un drošas līgumiskās attiecības, aktīva darba tirgus politika, mūžizglītība un modernas sociālās drošības sistēmas — un to savstarpējais līdzsvars ir jāpārskata un jānostiprina, lai ņemtu vērā darba ņēmēju un uzņēmumu vajadzības mūsdienīgos darba tirgos, radītu pienācīgas darba vietas un nodrošinātu darba ņēmēju nodarbinātības iespējas, atbilstīgu sociālo aizsardzību un principa „vienāds atalgojums par tādu pašu darbu” ievērošanu saistībā ar dzimumu līdztiesību; uzskata, ka visā šajā procesā ir būtiski nostiprināt darba tirgus institūcijas, lai darba ņēmēji gūtu labumu no darba vietu, profesiju, nozaru vai nodarbinātības statusa maiņas; turklāt uzskata, ka šajā pārskatīšanā ir aktīvi jāpiedalās sociālajiem partneriem, iesaistoties sociālajā dialogā;

68. aicina Komisiju saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 152. pantu veicināt vadības un darbaspēka nozīmes palielināšanu ikvienā Eiropas rūpniecības nozarē, vienlaikus ievērojot to autonomiju;

69. saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 155. pantu atbalsta dialogu starp darba devējiem un darba ņēmējiem un mudina puses noslēgt līgumiskas attiecības, ietverot arī nolīgumus; īstenojot LESD 153. pantā minētajās jomās noslēgtus Eiropas mēroga nolīgumus, iesaka vadībai un darbaspēkam ikvienā rūpniecības nozarē izmantot LESD 155. panta 2. punktā noteikto procedūru;

70. mudina dalībvalstis attīstīt tāldarbu, t. i., visas attālināta darba un visas darba organizēšanas un/vai veikšanas formas, kas pastāv ārpus klasiskā laika un vietas modeļa, pakalpojumu sniegšanā vai darba attiecībās izmantojot telekomunikācijas un internetu;

#### *Integrētu darba tirgu izveides sekmēšana*

71. uzsver — lai Eiropa no ekonomiskās krīzes izklūtu spēcīgāka, lai tā kļūtu konkurētspējīgāka un saskaņotāka, ar augstiem izaugsmes un nodarbinātības rādītājiem, un lai nodrošinātu mūsu labklājības sistēmu pastāvēšanu ilgtermiņā, Eiropai ir lietderīgāk jāizmanto tās darbaspēka potenciāls visās vecuma grupās, jāuzlabo gan darba tirgu funkcionēšana, gan sociālā integrācija un sociālā aizsardzība, kā arī jāpaaugstina darbaspēka kvalifikācija un prasmes;

72. šajā ziņā uzsver, ka ir jāpanāk darba tirgus segmentācijas samazināšana, nodrošinot pienācīgu drošību darba ņēmējiem un uzlabojot darba tirgus integrāciju, lai neatkarīgi no līgumattiecību veida palielinātu visu darba ņēmēju un jo īpaši neaizsargātāko un nelabvēlīgā situācijā nonākušo iedzīvotāju grupu iespējas iekļūt un attīstīties darba tirgū;

73. uzsver, cik nozīmīgi ir šīs programmas īstenošanā, kā arī visos stratēģijas „Eiropa 2020” aspektos iekļaut personu ar invaliditāti tiesības; aicina Komisiju veikt atbilstošus pasākumus, ar kuriem veicināt universālā dizaina preču un pakalpojumu izstrādi un piekļuvi tiem, kā to paredz ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām 29. pants, ietverot apmaiņu ar paraugpraksi;

74. uzsver, ka daudzās dalībvalstīs algas nav pieaugušas tik strauji kā produktivitāte, un ir ļoti nobažījies par trūcīgo darba ņēmēju skaita pieaugumu, kuri, lai arī saņem algu, dzīvo zem nabadzības sliekšņa, un uzskata, ka šīs situācijas novēršanai ir vajadzīga izlēmīga rīcība;

Trešdiena, 2011. gada 26. oktobris

75. uzsver, cik svarīgi ir par prioritāti noteikt jauniešu bezdarba problēmas risināšanu; aicina Komisiju un dalībvalstis turpināt centienus veicināt jauniešu integrāciju darba tirgū, tostarp arī paredzēt stimulus jauniešiem un darba devējiem, kā arī pilnveidot praksi un mācekliību; šajā ziņā uzsver, ka ārkārtīgi svarīgi ir atvieglināt pāreju no skolas uz darbu, sniegt personalizētus vadības un uzraudzības pakalpojumus, kā arī saskaņā ar darba tirgus prasībām nodrošināt iespējas iegūt reālas prasmes un ilgtermiņā tās papildināt; uzsver, ka šai iniciatīvai ir jābūt cieši saskaņotai ar iniciatīvu „Jaunatne kustībā”;

76. uzsver, cik būtiski ir radīt piemērotus apstākļus, lai gados vecāki darba ņēmēji ilgāk varētu palikt darba tirgū, integrēt paaudžu solidaritāti un sadarbību nodarbinātības kontekstā, kā arī īstenot iniciatīvas, kas veicina ilgāku darba dzīvi, piemēram, darba vietas dalīšana, prasmju un profesiju atkārtota izvērtēšana, brīvprātīgo darbs un pakāpeniska pensionēšanās, ietverot arī ārštata darbiniekus;

77. ņemot vērā Eiropas iedzīvotāju novecošanos, aicina dalībvalstis izstrādāt instrumentu kopumu nolūkā atvieglināt gados vecāku cilvēku piekļuvi darba tirgum, turklāt aicina gan popularizēt, gan plaši atbalstīt ievirzes un aktivizēšanas pasākumus attiecībā uz vecākiem cilvēkiem saskaņā ar inovācijas partnerību aktīvām un veselīgām vecumdienām, kā arī radīt stimulus uzņēmējiem, jo uzņēmumiem ir maza interese par gados vecākiem cilvēkiem; uzsver — ir būtiski, lai šādi cilvēki saņemtu tālākizglītību un iegūtu jaunas kvalifikācijas, kas viņiem ļautu no jauna iekļauties darba tirgū; šajā sakarībā uzsver, ka ir būtiski izmantot vecāku cilvēku zināšanas un pieredzi, piemēram, apmācības projektos;

78. ņemot vērā bezdarba pieaugumu, aicina dalībvalstis modernizēt un nostiprināt valsts nodarbinātības dienestus, lai tiem būtu lielāka nozīme mūžpakalpojumu sniegšanā gan darba ņēmējiem, gan darba devējiem; uzskata, ka valsts nodarbinātības dienesti var piedāvāt mehānismus, ar kuriem novērtēt prasmes, izstrādāt profilus un sniegt personalizētus profesionālās izaugsmes vadības un konsultāciju pakalpojumus ciešā sadarbībā ar vietējiem darba devējiem, kā arī sniegt informāciju par uzņēmējdarbības iespējām un apmācības un pārkvalificēšanās programmu piedāvājumu;

79. mudina Komisiju un dalībvalstis oficiāli atzīt sociālās ekonomikas ieguldījumu, kura veido 10 % darba vietu ES un kurai ir lielāka nozīme ES ekonomiskajā, sociālajā un teritoriālajā kohēzijā; uzskata, ka ir jāpaātrina tās attīstība, lai sekmētu integrētas labklājības radīšanu un palīdzētu izveidot integrētus darba tirgus, saglabātu darba vietas nozarēs un uzņēmumos laikā, kad ir krīze un/vai tiem draud slēgšana, palielinātu darba vietu stabilitātes līmeņus, atjauninātu prasmes un izstrādātu veidus, kā darba tirgū iekļūt sevišķi nelabvēlīgā situācijā nonākušām iedzīvotāju grupām;

80. uzsver, ka labākai un stiprākai ES politikai, kas veicina dzimumu līdztiesību un darba, ģimenes un privātās dzīves saskaņošanu, jāpalīdz palielināt sieviešu un vīriešu ekonomiski aktīvās daļas iesaistīšanos darba tirgū; uzsver, ka ir svarīgi ļaut sievietēm iekļūt, atgriezties un progresēt darba tirgū, jo īpaši sievietēm, kuras sastopas ar grūtībām atgriezties darbā pēc grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma vai bērna kopšanas atvaļinājuma;

81. uzskata, ka ir jācenšas meiteņu vidū popularizēt tehniskās un inženierzinātnes studijas, piemēram, matemātikā, informātikā, dabas zinātnēs un tehnoloģijā, un jāapkaro ar dzimumu saistīti stereotipi un sieviešu profesiju segregācija izglītībā un darba tirgū; aicina dalībvalstis veikt mērķtiecīgus pasākumus, kas palielinātu sieviešu skaitu augstākajā vadībā un citos vadošos amatos;



Trešdiena, 2011. gada 26. oktobris

82. uzskata, ka ES pretdiskriminācijas likumdošana ir ievērojami paaugstinājusi aizsardzības līmeni visā ES; tomēr uzskata, ka ir jādarā vairāk, lai nodarbinātībā, izglītībā un profesionālajā dzīvē novērstu dažādu grupu diskrimināciju, tostarp daudzkārtēju diskrimināciju, un vienlīdzīgas attieksmes principu īstenotu praksē; uzskata, ka sieviešu lielāka iesaistīšana darba tirgū ir jāsekmē arī ar mērķtiecīgu labklājības politiku, galveno uzmanību pievēršot bērnu aprūpei un ģimenes atbalstam, kas jāpanāk, īstenojot integrētas programmas dzimumu līdztiesībai, kā arī veicot pasākumus, ar kuriem sekmē sieviešu un vīriešu pieņemšanu darbā netradicionālās darba vietās vai brīvprātīgā darbā, īpašu uzmanību pievēršot nozarēm, kurās parasti strādā vīrieši;

83. norāda, ka papildus cilvēktiesību aspektam pastāv arī ekonomiski argumenti par labu diskriminācijas novēršanai; aicina dalībvalstis veikt nepieciešamos pasākumus, lai strauji noslēgtu vienošanos un pieņemtu priekšlikumu Padomes direktīvai par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu neatkarīgi no reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas; aicina Komisiju arī turpmāk atbalstīt tehnisko grūtību pārvarēšanu Padomē, lai panāktu šādu vienošanos, jo stingra diskriminācijas novēršanas politika būs pamats stratēģijai „Eiropa 2020”;

84. uzskata — ja mainīgajā ekonomiskajā telpā ir jā saglabā sieviešu dzimuma darba ņēmēju kvalifikācija un prasmes un sievietēm, kuras to vēlas, ir jāpalīdz atgriezties darbā, tad ir būtiski darba ņēmējus, kuri atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā, iesaistīt arī viņu darba devēja rīkotajās apmācībās;

85. aicina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt pasākumus darba un ģimenes dzīves saskaņošanai un ieguldīt līdzekļus sieviešu līdzdalības nostiprināšanā darba tirgū, veicinot dažādības pārvaldību, stimulējot sieviešu profesionālo darbību un sekmējot jaunu darba vietu radīšanu ar elastīgākiem darba nosacījumiem;

86. uzsver, ka jaunas darba vietas jārada kopā ar jauniem darba noteikumu veidiem, kas sniegs darba ņēmējiem ar apgādājamiem bērniem iespēju strādāt citā laikā, samazināt darba laiku vai izvēlēties tāldarbu;

87. norāda, ka iespējas paaugstināt sieviešu nodarbinātības līmeni sniedz ne tikai „balto apkaklišu” sektors, bet arī iekšlietu aizsardzības, loģistikas (tostarp transporta) un uzņēmējdarbības pakalpojumu (piemēram, apdrošināšanas un konsultēšanas pakalpojumi) nozares, kā arī ekoloģijas nozare un ar ilgtspēju saistītas profesijas;

88. mudina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt un izstrādāt īpašas programmas ar mērķi iesaistīt sievietes tehniskās profesijās, ieviešot subsīdijas jaunām akademiķēm saskaņā ar labāko praksi atsevišķās dalībvalstīs, piemēram, Austrijas programmu *Excellentia*, kas ļāva divkārtot zinātnes un tehnoloģiju sieviešu dzimuma profesoru skaitu un sniedza ieguldījumu augstas kvalitātes izpētes centru dibināšanā, ko vada sievietes;

89. aicina Komisiju un dalībvalstis iedrošināt privāto un valsts sektoru veikt visu iespējamo un nepieciešamo, lai likvidētu darba samaksas atšķirības starp dzimumiem un lielo nevienlīdzību attiecībā uz pieeju, darba samaksu, karjeras veidošanu, līdzdalību un pārvaldību, tā uzlabojot sieviešu līdzdalību darba tirgū; šajā sakarībā uzsver, ka ir būtiski nodrošināt pārredzamību labāku statistikas datu veidā un skaidru „līdzvērtīga darba” definīciju; atziniņi vērtē Komisijas paziņojumus par pensiju sistēmas pārskatīšanu tiem iedzīvotājiem, kuru iemaksās pensiju shēmā ir pārtraukumi bezdarba, slimību vai aprūpes pienākumu dēļ, kas skar galvenokārt sievietes.

#### **Darba vietu kvalitātes un darba apstākļu uzlabošana**

90. uzskata — cenšoties sasniegt pilnīgas nodarbinātības mērķi, ir jāpalielina centieni uzlabot darba vietu kvalitāti un visu darba ņēmēju darba un dzīves apstākļus, ietverot drošību un veselības aizsardzību darbā un dzimumu līdztiesību;



Trešdiena, 2011. gada 26. oktobris

91. uzskata, ka darba vietu kvalitāte ir jāveicina kā daudzpusēja koncepcija, kas aptver gan darba attiecības, gan darba jautājumus; aicina Komisiju pastiprināt centienus pārskatīt ES darba vietu kvalitātes definīciju un kopējos rādītājus, lai tos lielākā mērā izmantotu praksē dalībvalstu politikas analīzei un salīdzinošai novērtēšanai; uzskata, ka sociālajam dialogam ir liela nozīme pienācīga darba, kvalitatīvas nodarbinātības un atbilstīgas sociālās aizsardzības veicināšanā, un līdz ar to aicina ES mēroga industriālo attiecību jomas ietekmīgākās ieinteresētās personas sadarboties, lai izstrādātu kopīgu Eiropas pieeju šajā jomā, un aktīvi piedalīties darba vietu kvalitātes definīcijas un rādītāju pārskatīšanā;

92. uzskata, ka darba vietas pieejamība, īpaši saistībā ar ēku pieejamību un informācijas tehnoloģijām, ir darba pamatnosacījums, kas uzskatāms par vienu no izšķirīgiem faktoriem cilvēku ar invaliditāti profesionālajai integrācijai;

93. atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu pārskatīt veselības un drošības tiesību aktus un brīdina, ka nedrošai darba videi, pastāvīgai viena darba nomaiņai ar citu un arvien lielākai spriedzei ir nelabvēlīga ietekme uz darba ņēmēju fizisko un garīgo veselību; aicina Komisiju risināt problēmu, ko rada ar darbu saistītu apdraudējumu un slimību neatzišana;

94. uzsver, cik svarīgi ir integrēt ieinteresēto personu centienus uzlabot darba vietu kvalitāti un izmantot piemērotus politikas instrumentus, ietverot tiesību aktus, politikas saskaņošanu, apmaiņu ar paraugpraksi un autonomus sociālo partneru nolīgumus;

95. uzskata, ka lielais arodslimību skaits un proporcionāls to pieaugums, īpaši skeleta-muskuļu sistēmas traucējumu izplatība, būtiski ietekmē darba vietu kvalitāti, tāpēc lielākas pūles ir jāvelta to samazināšanai, lai novecojošā sabiedrība būtu ilgtspējīga;

96. uzskata, ka nodarbinātības kvalitātes un līdz ar to darba vietu kvalitātes koncepcijas pamatā jābūt darba ņēmēju tiesībām, sociālo partneru, proti, darba ņēmēju un darba devēju dialogam un pienācīgai sociālai aizsardzībai, novēršot darba ņēmēju grimšanu nabadzībā;

97. mudina Komisiju pabeigt pirmslikumdošanas darbības un iesniegt programmā minētos tiesību aktu priekšlikumus, pilnībā ievērojot šīs programmas ekonomiskās un sociālās ietekmes novērtējuma rezultātus un sociālo partneru autonomiju; atzinīgi vērtē Komisijas plānus pārskatīt tiesību aktu efektivitāti attiecībā uz darba vietu kvalitāti un darba apstākļiem, pienācīgi ņemot vērā jaunākās tendences;

98. uzsver, ka nodarbinātības jomā izvirzītie mērķi un to sasniegšanai izstrādātās stratēģijas ir jāuzrauga un jāsapāko ar mērķiem un stratēģijām citās svarīgās jomās, piemēram, publiskā finansējuma nozarē un attiecīgajā inovācijas politikā;

\*

\* \*

99. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai un dalībvalstu valdībām un parlamentiem.